

دانشگاه کردستان

به نام خدا

سال تحصیلی: ۹۸-۱۳۹۷

شماره تلفن:	شماره اتاق: ۱۰۲	نام مدرس: سعدون عزیزی	دانشکده: مهندسی
			نام درس: نظریه زبان‌ها و ماشین‌ها
Email: azizi.cse@gmail.com s.azizi@uok.ac.ir	پیشنیاز: ساختمان‌های داده مقطع: کارشناسی		تعداد واحد: ۳

جایگاه درس در برنامه درسی دوره:

درس نظریه زبان‌ها و ماشین‌ها، یکی از دروس اصلی رشته مهندسی کامپیوتر به شمار می‌رود که مفاهیم آن پایه و اساس کامپایلرها، پردازش زبان‌های طبیعی و مدل کامپیوترهای امروزی است.

هدف کلی:

هدف اصلی این درس، تمرکز روی سه مفهوم اساسی و بنیادی زبان، گرامر و ماشین است.

اهداف عینی:

اهداف مفهومی:

در پایان درس از دانشجویان انتظار می‌رود که با انواع زبان‌ها، گرامرها و ماشین‌ها آشنا شوند و بتوانند ویژگی‌ها و قدرت آنها را با هم مقایسه کنند.

اهداف مهارتی:

پس از گذراندن این درس، از دانشجویان انتظار می‌رود که در زمینه نوشتن گرامر، طراحی ماشین و تحلیل آن مهارت لازم را کسب کنند.

اهداف نگرشی:

با گذراندن این درس، انتظار می‌رود که دانشجویان نگرش تئوری و تحلیلی خوبی نسبت به گرامرها و ماشین‌ها داشته باشند و با برخی از کاربردهای مهم آنها آشنا شوند.

محتوای درس :

محتویات موضوع	موضوع	هفته
<ul style="list-style-type: none"> - مجموعه‌ها - توابع و روابط - گراف و درخت - روش‌های اثبات 	مقدمات ریاضی	۱
<ul style="list-style-type: none"> - تعریف زبان - تعریف گرامر - تعریف ماشین 	آشنایی با مفاهیم زبان، گرامر و ماشین	۲
<ul style="list-style-type: none"> - DFA - NFA 	ماشین‌های خودکار متناهی (۱)	۳
<ul style="list-style-type: none"> - کمینه‌سازی DFA - معادل بودن DFA و NFA 	ماشین‌های خودکار متناهی (۲)	۴
<ul style="list-style-type: none"> - گرامرهای منظم - عبارتهای منظم 	زبان‌های منظم	۵
<ul style="list-style-type: none"> - خواص بستاری زبان‌های منظم - چند سوال ابتدایی در مورد زبان‌های منظم - لم تزریق برای زبان‌های منظم 	خواص زبان‌های منظم	۶
<ul style="list-style-type: none"> - معرفی زبان‌های مستقل از متن - گرامرهای مستقل از متن - گرامرهای ساده 	زبان‌های مستقل از متن	۷
<ul style="list-style-type: none"> - ابهام در گرامر - ابهام در زبان 	ابهام در گرامرها و زبان‌ها	۸
<ul style="list-style-type: none"> - حذف قوانین لاندا - حذف قوانین بی‌فایده - حذف قوانین یکه 	ساده‌سازی گرامرهای مستقل از متن	۹
<ul style="list-style-type: none"> - فرم نرمال چامسکی - فرم نرمال گریباخ 	فرم‌های نرمال	۱۰
<ul style="list-style-type: none"> - آتامای پشته‌ای قطعی 	آتامای پشته‌ای	۱۱

آتاماتای پشت‌های غیرقطعی	-		
خواص زبان‌های مستقل از متن	-	لم تزریق برای زبان‌های مستقل از متن و زبان‌های خطی	۱۲
خواص بستاری و الگوریتم‌های تصمیم‌گیری برای زبان‌های مستقل از متن	-		
ماشین تورینگ	-	ماشین تورینگ استاندارد	۱۳
	-	تعریف ماشین تورینگ	
	-	ماشین تورینگ به عنوان پذیرنده	
ماشین تورینگ	-	ماشین تورینگ به عنوان Transducer	۱۴
ماشین تورینگ	-	ترکیب ماشین‌های تورینگ برای کارهای ژنچیده	۱۵
رفع اشکال			۱۶
امتحان			۱۷

منابع درس

An Introduction to Formal Languages and Automata (6th Edition) by Peter Linz, 2016

Introduction to the Theory of Computation (3rd Edition) by Michael Sipser, 2012

شیوه ارزیابی :

درصد نمره	عنوان	ردیف
۱۵٪	تمرین	۱
۳۵٪	میان ترم	۲
۵۰٪	پایان ترم	۳

وظایف دانشجویان :

شرح وظایف	ردیف
تحویل به موقع تکالیف	۱
حضور منظم و فعال سرکلاس	۲